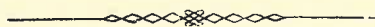

Uddrag
af
Medicinalberetningen

fra
Viborg og Thisted Amters Fysikat

for Aaret 1911.

Omkostningerne ved Udgivelsen afholdes efter Bevilling af Amsraadene for
Viborg og Thisted Amter.

Folkemængden

er efter Folketællingen den 1. Februar 1911 for hele Fysikatet 196898.

I Viborg Amt.....		120727.		
I Thisted —		76171.		
I Viborg	10885	I Viborg Amts Landkredse.....	104314	
I Skive	5528	I Thisted —	62449	
I Thisted	6804			
I Nykjøbing (Mors)	6918			
I samtlige Købstæder		30135	I samtlige Landkredse	166763

Fødsler.

Efter Jordemødrenes Fødselsprotokoller er der fra hele Fysikatet anmeldt 5704 Fødende med 5787 Fødsler, deraf 83 Flerfødsler = 14 ‰. 5584 tidige Fødsler = 965 ‰, 203 førtidige Fødsler = 35 ‰.

Af Børnene fødtes i Issestilling 5512 = 953 ‰, i Ansigtsstilling 20 = 3 ‰, i Sædestilling 134 = 23 ‰, i Fodstilling 52 = 9 ‰, Tvær- og Skraaleje 37 = 6 ‰, Stillingen uangiven 32 = 6 ‰.

Fødslen endte ved Naturen hos 5521 = 954 ‰, ved Fremtrækning hos 70 = 12 ‰, ved Vending ved Issestilling hos 18 = 3 ‰, ved Vending ved Skraaleje hos 36 = 6 ‰, ved Tangen hos 141 = 25 ‰, ved skarpe Instrumenter hos 1 = 0 ‰. Moderkagen udtoges i 49 Tilfælde = 8 ‰.

Af 5787 fødte Børn er 5667 levendefødte = 979 ‰, 120 dødfødte = 21 ‰.

Levendefødte. Efter Distriktslægerens Kvartalsberetninger er der i hele Fysikatet født 5829 levende Børn (i Viborg Amt 3661, i Thisted Amt 2168).

Fødselspromillen er for hele Fysikatet 30.

I samtlige Købstæder er født 814 levende Børn = 27 ‰ (i Viborg 253, i Skive 156, i Thisted 180 og i Nykjøbing [Mors] 225).

I samtlige Landkredse er født 5015 levende Børn (i Viborg Amts Landkredse 3252, i Thisted Amts Landkredse 1763), Fødselspromillen er for alle Landkredse 30 (i Viborg Amts Landkredse 31, i Thisted Amts Landkredse 28).

Dødfødte. Efter Jordemoder- og Lægeanmeldelserne er der fra hele Fysikatet anmeldt 124 Dødfødte (i Viborg Amt 75, i Thisted Amt 49).

For samtlige Købstæder er anmeldt 22 Dødfødte (Viborg 7, Skive 1, Thisted 8, Nykjøbing [Mors] 6).

For samtlige Landkredse er anmeldt 102 Dødfødte (Viborg Amt 67, Thisted Amt 35).

Uægtefødte Børn. Efter Jordemødrenes Fødselsprotokoller udgjorde de Uægtefødte i hele Fysikatet 52 ‰ af alle Fødsler (Viborg Amt 58 ‰, Thisted Amt 43 ‰).

I Købstæderne:	1911.	1910.	1909.	1908.	1907.
Viborg.....	73 ‰	91 ‰	97 ‰	106 ‰	79 ‰
Skive.....	89 —	103 —	108 —	117 —	87 —
Thisted.....	69 —	54 —	50 —	66 —	33 —
Nykjøbing (Mors).....	65 —	52 —	65 —	71 —	52 —
I Landkredsene:					
Viborg Lægedistrikts Landkreds	58 —	57 —	58 —	52 —	66 —
Skive — —	39 —	61 —	64 —	42 —	36 —
Sjørup — —	20 —	61 —	36 —	9 —	34 —
Silkeborg — —	29 —	74 —	41 —	69 —	63 —
Frijsenborg — —	100 —	73 —	78 —	62 —	50 —
Randers — —	80 —	100 —	86 —	95 —	125 —
Hobro — —	100 —	61 —	71 —	60 —	110 —
Farsø — —	53 —	41 —	99 —	66 —	33 —
V. Hanherred — —	31 —	57 —	54 —	32 —	59 —
Thisted — —	30 —	16 —	38 —	12 —	20 —
Vestervig — —	32 —	43 —	28 —	27 —	28 —
Thyholm — —	53 —	18 —	49 —	19 —	52 —
Morsø — —	46 —	42 —	47 —	41 —	36 —

Af samtlige 5787 fødte Børn er 5485 ægte og 302 uægte.

Af de 5485 ægtefødte Børn var 114 dødfødte = 21 ‰.

Af de 302 uægtefødte Børn var 10 dødfødte = 33 ‰.

Dødsfald.

I Aaret 1911 døde i Købstæderne 407*)

— — — — Landkredsene 2127

Tilsammen 2534

Dødelighedspromillen er for hele Fysikatet 13 (for Købstæderne 13, for Landkredsene 13).

I Viborg Købstad døde 122 = 11 ‰ af Folkemængden.

- Skive — — 85 = 15 — -

- Thisted — — 102 = 15 — -

- Nykjøbing (M.) — 98 = 14 — -

*) I Købstæderne døde i 1911 158 Individer, der ikke var hjemmehørende her, og ikke er medregnede i denne Oversigt.

Den højeste Dødelighedspromille i Forhold til Folketal falder paa Thyholm Landkreds med 15, derefter har Skive*), Frijsenborg, Hobro, Vestervig og Morsø Landkredse hver 14; den laveste Dødelighedspromille falder paa Silkeborg Landkreds med 9, derefter kommer Farsø Landkreds med 10.

Dødelighedspromillen saavel for Købstæderne som for Landkredsen har i mange Aar — naar undtages 1910 — ikke været lavere end i 1911. Dødelighedspromillen var i 1905: 14, 1906: 14, 1907: 14, 1908: 15, 1909: 13 og 1910: 12.

Efter Alder og Køn stiller Dødeligheden sig i Købstæderne paa følgende Maade:

Af det samlede Antal Døde, 407, var

0—1 Aar.	1—5 Aar.	5—15 Aar.	15—65 Aar.		Over 65 Aar.	
			Mænd.	Kvinder.	Mænd.	Kvinder.
101	19	15	64	69	69	70
248 ‰	47 ‰	37 ‰	157 ‰	170 ‰	170 ‰	172 ‰
			327 ‰		341 ‰	

	0—1 Aar.	1—5 Aar.	5—15 Aar.	15—65 Aar.		Over 65 Aar.		Ialt.
				Mænd.	Kvinder.	Mænd.	Kvinder.	
I Viborg døde.....	18	4	9	24	18	29	20	122 (11 ‰)
- Skive —	30	6	1	9	12	11	16	85 (15 ‰)
- Thisted —	22	6	3	16	22	17	16	102 (15 ‰)
- Nykjøbing (M.) døde	31	3	2	15	17	12	18	98 (14 ‰)

De vigtigste Dødsårsager i Købstæderne var:

	0—1 Aar.	1—5 Aar.	5—15 Aar.	15—65 Aar.		Over 65 Aar.		Ialt.
				Mænd.	Kvinder.	Mænd.	Kvinder.	
Tuberculosis	1	2	5	18	23	6	1	56
Morbus cordis.....	"	"	"	12	9	8	17	46
Marasmus senilis.....	"	"	"	"	"	22	20	42
Bronchopneum. & Bronchit. capill.	11	5	1	1	"	5	7	30
Cancer	"	"	"	5	13	3	7	28
Cholerae & Catarrh. intest. acut.	22	2	1	"	"	"	1	26

Dødsfaldene af Tuberkulose og Kræft fordeler sig paa de enkelte Købstæder saaledes:

	Tuberkulose.			Kræft.		
Viborg.....	22 = 2,0 ‰	af	Befolkningen.	7 = 0,6 ‰	af	Befolkningen.
Skive.....	15 = 2,7 —	—	—	6 = 1,1 —	—	—
Thisted.....	11 = 1,6 —	—	—	6 = 0,9 —	—	—
Nykjøbing (Mors)	8 = 1,2 —	—	—	9 = 1,3 —	—	—

*) Skive Sygehus ligger i Landkredsen.

Befolkningens Tilvækst.

Generaltabel

over Levendefødte og Døde (Dødfødte ikke medregnede) i de enkelte Købstæder og Landkredse efter Distriktslægerens Kvartalsberetninger i Forhold til Folketal.

Købstæderne.	Folketal.	Antal Fødsler.	Fødselspromille.	Antal Dødsfald*).	Dødspromille.	Overskuds- promille.
Viborg	10885	253	23	220	20	3
Skive	5528	156	28	87	16	12
Thisted	6804	180	26	139	20	6
Nykjøbing (Mors)	6918	225	33	119	17	16
Samtlige Købstæder	30135	814	27	565	19	8
Landkredsene.						
Viborg	37508	1138	30	436	12	18
Skive	29857	945	32	419	14	18
Sjørup	2596	93	36	31	12	24
Silkeborg	8480	263	31	80	9	22
Frijsenborg	7497	228	30	107	14	16
Randers	6669	218	33	85	13	20
Hobro	6291	195	31	90	14	17
Farsø	5416	172	32	56	10	22
V. Hanherred	8830	245	28	107	12	16
Thisted	17712	475	27	215	12	15
Vestervig	13407	358	27	188	14	13
Thyholm	5148	152	29	77	15	14
Morsø	17352	533	31	236	14	17
Samtlige Landkredse	116763	5015	30	2127	13	17
Hele Embedsomraadet	196898	5829	30	2692	14	16

Ved Overskud af Fødte over Døde er Befolkningen i 1911 vokset i Købstæderne med 249 = 8 ‰, i Landkredsene med 2888 = 17 ‰.

*) Herunder medregnet 158 Individuer, der ikke var hjemmehørende i Købstæderne (i Viborg 98, i Thisted 37, i Nykjøbing [Mors] 21, i Skive 2).

Oversigt over Fødsels- og Dødspromillen i de sidste 10 Aar.

Fødselspromillen:

	1902.	1903.	1904.	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.	1910.	1911.	Gennemsnit for Tiaaret.
Købstæderne . . .	29	28	29	30	29	32	30	30	28	27	29
Landkredsene . . .	30	29	30	31	32	30	31	31	32	30	31
Hele Fysikatet . .	30	29	30	31	31	31	31	31	31	30	30

Dødspromillen:

Købstæderne . . .	16	17	17	18	18	18	20	17	15	19	17
Landkredsene . . .	15	14	13	14	13	14	14	13	12	13	14
Hele Fysikatet . .	15	15	13	15	14	14	15	14	12	14	14

Overskudspromillen:

Købstæderne	13	11	12	12	11	14	10	13	13	8	12
Landkredsene . . .	15	15	17	17	19	16	17	18	20	17	17
Hele Fysikatet . .	15	14	17	16	17	17	16	17	19	16	16

Sygeligheden.

I Aaret 1911 er ialt anmeldt:

I Købstæderne	3544	epidemiske Sygdomstilfælde	=	118 ‰	af Befolkningen.
I Landkredsene	9788	—	—	= 59 — -	—
I hele Fysikatet	13332	—	—	= 68 — -	—

I Aaret 1910 anmeldtes:

I Købstæderne	3546	—	—	= 118 — -	—
I Landkredsene	8883	—	—	= 54 — -	—
I hele Fysikatet	12429	—	—	= 64 — -	—

I Tiaaret 1902—1911 har gennemsnitlig

af Bybefolkningen	116 ‰
- Landbefolkningen	62 ‰
- hele Befolkningen	70 ‰

været anmeldt angrebne af epidemiske Sygdomme.

Oversigt

over de epidemiiske Sygdomme i Viborg og Thisted Amters Fysikat i Aaret 1911
 efter de af Distriktslægerne til Fysikarat indsendte Sygehister.

Sygdomme.	Købstæderne.										Landkredsene.										Hele Embeds omraadet.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	Viborg.					Skive.					Thisted.					Nykjøbing (Mors).					Samtlige Købstæder.					% af Folketal.					Tilsammen.		% af Folketal.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					

De enkelte Sygdomme.

Den tyfoide Feber er i 1911 optraadt med omtrent samme Antal Tilfælde som i 1910 (72 i 1911, 76 i 1910).

I Viborg Købstad forekom i September og Oktober 18 Tilfælde, der alle var spredte og lette og ikke syntes at staa i indbyrdes Forbindelse.

Fra Vestervig Lægedistrikt omtales en lille Husepidemi.

Fra Købstæderne er ialt anmeldt 26 Tilfælde, nemlig 21 i Viborg og 5 i Skive; i Thisted og Nykjøbing (Mors) ingen.

Fra Landdistrikterne anmeldtes 46 Tilfælde, der fordeler sig med 19 i Viborg Lægedistrikt, 11 i Skive, 8 i Vestervig, 3 i Thisted, 2 paa Mors og 1 i hver af Lægedistrikterne Sjørup, Randers og Farsø.

Epidemisk Hjerne-Rygmarvshbetændelse (*Meningitis cerebrospinalis epidem.*) forekom i 1911 ikke i Købstæderne. Fra Landdistrikterne anmeldtes 5 Tilfælde (3 i Skive Lægedistrikt, 1 i Viborg og 1 i V. Hanherred).

I 1910 forekom 10 Tilfælde, i 1909: 3 og i de 3 foregaaende Aar 8 hvert Aar.

Ondartet Halssyge og Strubehoste (*Diphtheria + Croup*) er i 1911 optraadt med flere Tilfælde (309) end de foregaaende Aar (i 1910: 185, i 1909: 200 og i 1908: 222).

Sygdommen er i det Hele optraadt spredt og Tilfældene har været milde. Mindre Epidemier optraadte i Roslev Stationsby i Skive Lægedistrikt og i Nørhaa og Stenbjerg i Thisted Lægedistrikt.

I Hobro Lægedistrikt har Sygdommen haft en ret stor Udbredelse, idet der fra det lille Distrikt (ca. 6000 Indbyggere) er anmeldt 32 Tilfælde. Distriktslægen mener, at den større Udbredelse skyldes den Omstændighed, at mange Patienter behandles i Hjemmene.

I Købstæderne forekom 58 Tilfælde, nemlig i Thisted og Nykjøbing (Mors) 16 hvert Sted, i Skive 14 og i Viborg 12.

I Landdistrikterne, som alle er repræsenterede, forekom ialt 251 Tilfælde, heraf i Viborg Lægedistrikt 55, i Skive 41, i Thisted 33, i Hobro 32, paa Mors 21, i Vestervig Lægedistrikt 18, i Silkeborg 15. — Iøvrigt kun smaa Tal.

Skarlagensfeber (*Scarlatina*) er forekommen i de fleste Lægedistrikter med faa spredte og lette Tilfælde. Kun fra Skive Lægedistrikt omtales fra Slutningen af Aaret en større Epidemi i Salling, særlig i Durup og Tise Sogne, ligesom der ogsaa i Skive By forekom ret talrige Tilfælde. Fra hele Fysikateret er anmeldt 129 Tilfælde (i 1910: 119, i 1909: 142).

I Købstæderne forekom 24 Tilfælde, nemlig i Skive 21 og i Viborg 3.

I Landdistrikterne forekom 105 Tilfælde, hvoraf 25 i Skive Lægedistrikt, 19 paa Mors, 17 i Viborg Lægedistrikt og 16 i Frijsenborg Lægedistrikt; iøvrigt kun smaa Tal.

Mæslinger (*Morbilli*) er i 1911 optraadt med et stort Antal Tilfælde. — Særlig Skive Lægedistrikt har været hjemsøgt (137 Tilfælde i Byen og 215 paa Landet), men ogsaa i Viborg Læge-

distrikts Landsogne er der forekommet mange Tilfælde (217), og i det Hele synes Mæslinger at have hersket epidemisk i den første Halvdel af Aaret næsten i alle Lægedistrikter i Viborg og Thisted Amter; kun V. Hanherred har været aldeles forskaanet. — Sygdommen angives at være optraadt mildt.

Fra hele Embedsomraadet er anmeldt 996 Tilfælde (i Købstæderne 244 og i Landdistrikterne 752). — I 1910 anmeldtes 384 Tilfælde, i 1909: 563 og i 1908: 804 Tilfælde.

Kighoste (*Tussis convulsiva*), der er anmeldt med 614 Tilfælde (i 1910: 522, i 1909: 345 og i 1908: 1373), er optraadt med større samlede Epidemier særlig i Skive, Thisted, Vestervig og Morsø Lægedistrikter, men ogsaa Viborg Lægedistrikts Landsogne opviser et ikke ringe Antal Tilfælde i Sommermaanederne. — Epidemien har i det Hele været mild. Kun fra Højslev meddeles at Epidemien her havde en ret alvorlig Karakter og jævnlig var kompliceret med Lungebetændelse.

Fra Købstæderne anmeldtes 238 Tilfælde, hvoraf 125 i Nykjøbing (Mors) og 98 i Skive.

Fra Landdistrikterne anmeldtes 376 Tilfælde, nemlig i Skive Lægedistrikt 127, i Vestervig 85, i Viborg 78, i Thisted 44, i Morsø 23, i Sjørup 16, i Silkeborg 2, i Thyholm 1 og i de øvrige Lægedistrikter ingen.

Faaresyge (*Angina parotidea*) er i 1911 kun anmeldt med 77 Tilfælde (17 i Købstæderne og 60 i Landkredsene) omtrent ligelig fordelte over hele Fysikatet, naar undtages Viborg Lægedistrikt med 40 og Skive Lægedistrikt med 23 Tilfælde.

I 1910 forekom 210 Tilfælde, i 1909: 141 Tilfælde og i 1908: 190 Tilfælde.

Rosen (*Erysipelas*) er i 1911 anmeldt med 255 Tilfælde (i 1910: 172 og i 1909: 248), deraf i Købstæderne 55 og i Landkredsene 200.

Barselfeber (*Febris puerperalis*). Efter Jordemødrenes Fødselsprotokoller har de Fødendes Antal i 1911 været 5704; af disse har 19 haft Barselfeber, altsaa 3 ‰.

Efter Sygelisterne optraadte i Købstæderne 3 Tilfælde (2 i Thisted og 1 i Nykjøbing [Mors]) og i Landkredsene 16 Tilfælde, nemlig 6 i Silkeborg, 4 i Morsø, 2 i Viborg, 2 i Skive og 2 i Hobro Lægedistrikt.

Af Stivkrampe hos Nyfødte (*Tetanus & Trismus neonat.*) er ialt anmeldt 9 Tilfælde (i 1910: 4 og 1909: 5), nemlig i Viborg Købstad 2, i Viborg Landdistrikt 2, i Skive Landdistrikt 2, i Thisted Landdistrikt, i Frijsenborg og Vestervig Lægedistrikter 1 hvert Sted.

Af Blæresygdom hos Nyfødte (*Pemphigus neonat.*) er anmeldt ialt 18 Tilfælde (i 1910: 31, i 1909: 10 og i 1908: 33). Af disse optraadte i Købstæderne 3 (i Viborg, Skive og Nykjøbing [Mors] 1 hvert Sted) og i Landdistrikterne 15 (i Skive 9, i Viborg, Vestervig og Morsø 2 hvert Sted).

Af Koldfeber (*Febris intermittens*) er i 1911 anmeldt 1 Tilfælde (i Sjørup Lægedistrikt).

Gigtfeber (*Febris rheumatica*) er anmeldt med ialt 282 Tilfælde (i 1910: 229), heraf 72 i Købstæderne og 210 i Landkredsene. Af de 282 Tilfælde er 188 1ste Anfald og 94 gentagne Anfald.

Lungebetændelse (*Pneumonia crouposa*) er anmeldt med 534 Tilfælde (i 1910: 506, i 1909: 619, i 1908: 607), hvoraf 93 i Købstæderne 441 i Landkredsene. Tilfældene var omtrent jævnt fordelt over hele Fysikatet.

Lunge- og Strubetuberkulose (*Tuberculosis pulmonum et laryngis*) er fra hele Fysikatet anmeldt med 250 Tilfælde (i 1910: 239, i 1909: 279, i 1908: 333, i 1907: 392, i 1906: 428), af disse er fra Købstæderne 35 (Thisted 12, Viborg 11, Skive 8, og Nykjøbing [Mors] 4), og fra Landkredsene 215 (Thisted Lægedistrikt 52, Viborg 30, Skive 29, Vestervig 26, V. Hanherred 16, Morsø 15, Hobro 10, Farsø 10, Sjørup 9, Thyholm 7, Frijsenborg 6 og Silkeborg 5). Fra Randers Lægedistrikt er intet Tilfælde anmeldt.

Af de befalede Beretninger om hvert enkelt Tilfælde af utvivlsom Tuberkulose i Lunger og Strubehoved er indkommen 313 (fra Viborg Amt 168 og fra Thisted Amt 145), hvilket udgør 1,6 ‰ af den samlede Folkemængde (for Viborg Amt 1,4, for Thisted Amt 1,9).

Brystkatarrh (*Tracheo-Bronchitis*) er anmeldt med 3426 Tilfælde (i 1910: 3399, i 1909: 3832, i 1908: 4222).

I Købstæderne forekom 820 Tilfælde i Landdistrikterne 2606 Tilfælde.

Sygdommen er optraadt jævnt fordelt over hele Fysikatet, dog har Vestervig Lægedistrikt — ligesom de foregaaende Aar — et i Forhold til Folketallet stort Antal Tilfælde (561).

Katarrhalsk Lungebetændelse og kapillær Brystkatarrh (*Bronchopneum. & Bronchit. capill.*) er anmeldt med 1398 Tilfælde (i 1910: 1063, i 1909: 1140).

Influenza har ikke spillet nogen fremtrædende Rolle i 1911, men er dog optraadt i alle Lægedistrikter med større og mindre Hyppighed næsten i alle Aarets Maaneder. Ialt er anmeldt 826 Tilfælde (i 1910: 1437, i 1909: 1787, i 1908: 3729), heraf fra Købstæderne 159 og fra Landdistrikterne 667.

Naar undtages Viborg Lægedistrikt, med 76 Tilfælde i Byen og 295 i Landsognene, Farsø Lægedistrikt med 71 Tilfælde og Nykjøbing Købstad (Mors) med 44 Tilfælde, har Influenzaen optraadt ret jævnt fordelt i Lægedistrikterne.

Halsbetændelse (*Angina tonsillaris*) er forekommet i stort Antal og er flere Steder optraadt

epidemisk. Fra Mors og Thyholm Lægedistrikter omtales, at der i ikke faa Tilfælde i Forløbet af Sygdommen optraadte Nefritis.

Fra hele Fysikatet er anmeldt 2081 Tilfælde (860 fra Købstæderne og 1221 fra Landdistrikterne), imod 1546 i 1910 og 1536 i 1909.

Cholerine og akut Tarmkatarrh (*Cholerine & Catarrh. intest. acut.*) har vist sig med omtrent samme Hyppighed som i 1910; ialt anmeldtes 1929 Tilfælde imod 2209 i 1910.

I Vestervig Lægedistrikt optraadte samtidig med Dysenteria-Epidemien i Thisted Lægedistrikt talrige ret ondartede Tilfælde af Diarrhoea, af og til forbundne med Afgang af Blod. Tilfældene forløb ret hurtigt, men efterlod stor Træthed og Mathed, der kun langsomt tabte sig. Der blev indsendt Prøver af Fæces til Serum-Institutet, men Undersøgelsen her gav negativt Resultat med Hensyn til Dysenteria.

Dysenteria. I Thisted Lægedistrikt forekom i August og følgende Maaneder en alvorlig Dysenteria-Epidemi, der var tagen under offentlig Behandling fra 10. August til 7. December. Ialt forekom i Købstaden 17 Tilfælde og i Landsognene (Tvorup, Vang og Ø. Vandet) 16 Tilfælde med henholdsvis 3 og 4 Dødsfald.

Akut Børnelamhed (*Poliomyelitis ant. acut.*) er paa samtlige Sygelister opført med 7 Tilfælde. Af disse forekom i Farsø Lægedistrikt 4, i Viborg, Hobro og Thisted Lægedistrikter 1 hvert Sted.

Veneriske Sygdomme. Det samlede Antal af veneriske Sygdomme er for hele Fysikatet 103 (i 1910: 107, 1909: 75, 1908: 96, 1907: 79, 1906: 76).

Dryppert (Gonorrhoea)	74	(Byerne 51, Landet 23)
Venerisk Saar (Ulcus venereum)	6	(— 5, — 1)
Syphilis, erhvervet ved urent Samleje (e coit. imp.) .	19	(— 10, — 9)
— erhvervet paa tilfældig Maade (insons)	2	(— 1, — 1)
— medfødt (congenita)	2	(— 2, — ingen)

Fnat (*Scabies*) er anmeldt med 1005 Tilfælde, heraf fra Købstæderne 51 og fra Landkredsene 954. I 1910 anmeldtes 966 Tilfælde, i 1909: 728, i 1908: 824 og i 1907: 748.

Drankergalskab (*Delirium tremens*) er i 1911 anmeldt med 17 Tilfælde, 7 fra Købstæderne og 10 fra Landsognene (i 1910: 24, 1909: 31, 1908: 25, 1907: 21, 1906: 17).

Andre epidemiske Sygdomme.

Epidemisk Gulsot (*Icterus catarrhalis epidem.*) har haft stor Udbredelse i 1911 og omtales af flere Læger i Viborg og Thisted Amter.

Kroniske Sygdomme.

Det samlede Antal Dødsfald af kroniske Sygdomme i Købstæderne udgør (efter Fradrag af de Individer, der er hjemmehørende andetsteds) 318. Af disse opføres Tuberkulose med 56, Hjertesygdom (Morbus cordis) med 46 og Kræft (Cancer) med 28.

Overførte Dyresygdomme.

Ringormesygdommen er meget hyppig i hele Fysikatet og menes at stamme fra Kalve indførte fra Varde-Egnen.

Et Tilfælde af Miltbrand er iagttaget i Skive Lægedistrikt.

Overførelse af Kokopper til Malkepiger er iagttaget i Kjellerup.

Forgiftninger.

Arsenikforgiftninger omtales af Distriktslægen i V. Hanherred og Mohr i Nykjøbing (Mors). I Hanherred spiste en 7 Aars Dreng paa een Gang 57 Stykker Granula Dioscoridis, fik heftige Forgiftningstilfælde, men blev helbredet. Et Par Kammerater trakterede han med 6—7 Stykker til hver; disse slap med lidt Mavepine. Paa Mors fortærede et 3 Aars Barn 15—20 Granula Dioscoridis. Helbredelse.

To Forgiftninger ved Frø af Guldregn omtales af Mohr. Helbredelse.

Forgiftning ved Kalkvand hos et 2 Aars Barn, der havde drukket „ikke saa lidt“, helbredtes efter stærke Opkastninger, meddelt af Schütten i Hvidbjerg paa Mors.

Opiumsforgiftning er iagttaget af Mohr. Et Barn paa 2 Aar drak „en Del“ Tinct. thebaic. crocat. Der indfandt sig alvorlige Symptomer fra Hjerte og Centralnervesystem, men Barnet kom sig.

Forgiftning hos et 3 Aars Barn efter Nydelsen af Frugterne af Druehyld er iagttaget af Thygesen i Durup. Helbredelse.

Forgiftning med Lysol er iagttaget af Schjerup i Kjellerup hos et 2 Aars Barn, der drak omtrent et Snapsglas fuldt af en 2 % Opløsning. Helbredelse.

Den offentlige Hygiejne.

Forholdene er i det væsentlige som i de tidligere Aar.

Skive By har faaet kommunalt Vandværk, og der er i det forløbne Aar fortsat med Omlægning af de gamle Kloakledninger, saaledes at Systemet nu er i ret god Orden.

Vandværket i Nykjøbing (Mors) er forsynet med nyt Iltnings- og Filtreringsapparat.

Stationsbyen Hurup har faaet sit Kloakanlæg udvidet.

I Landsbyerne Vindum og tildels Hjerminde er gennemført et fuldstændigt Kloaksystem.

Offentlig Vaccination.

Ved den offentlige Vaccination er i 1911 vaccineret 4958 Børn.

Sygehusene i Viborg og Thisted Amters Fysikat i Aaret 1911.

	Viborg Amts og Bys fælles Sygehus i Viborg.	Viborg Amts og Skive Bys fælles Sygehus i Skive.	Viborg Forsørgelsesanstalts Sygeafdeling.	Krabbesholm Sanatorium.	Thisted Amts og Bys fælles Sygehus i Thisted.	Thisted Amts og Nykjøbing Bys fælles Sygehus i Nykjøbing (M.).	Thisted Amtssyge- hus i Vestervig.	Thisted Amtssyge- hus i Koldby.	Thisted Amtssyge- hus i Hvidbjerg.	Thisted Amtssyge- hus i Fjerritslev.	Læge Buns's Klinik i Hundborg.
Antal Senge	90	102	19	115	88	72	22	12	12	28	13
Antallet af Syge ved Aarets Begyndelse ...	62	67	17	113	57	22	8	10	3	10	9
„ indkomne i Aarets Løb ..	768	769	115	246	407	410	99	127	89	117	81
Udskrevne efter fuldendt Kur	677	684	82	242	311	340	76	107	59	98	74
„ uden fuldendt Kur	29	23	15		55	37	20	5	24	10	4
Døde	59	51	19	8	49	27	3	9	5	11	2
Tilbage ved Aarets Slutning	65	78	16	109	49	28	8	16	4	8	10
Sygedagenes Antal for de Udskrevne, for alle	28053	27344	4961	25657	19148	9418	2723	3682	2154	5203	3937
„ gennemsnitlig for hver	39,7	38,08	51,14	106,0	52,32	24,98	28,31	32,9	26,0	48,1	50,5
Sygedagenes Antal for de Døde, for alle ...	2150	1210	1309	1121	3913	1056	160	115	222	732	524
„ gennemsnitlig for hver	26,4	23,73	68,89	140,1	79,86	39,11	53,33	12,8	44,4	66,5	262,0
Maaneden med størst Belægning	Marts	Novbr.	Marts	Maj	Febr.	Jan.	Juni	Novbr.	Aug.	Novbr.	Aug.
Antal Forplejningsdage	3263	3142	595	3560	1949	1101	331	440	355	552	466
Daglig Middelbelægning	105,3	104,73	19,19	114,8	69,61	35,52	11,0	14,7	11,4	18,4	15,0
Maaneden med mindst Belegning	Aug.	Aug.	Oktbr.	Decbr.	Oktbr.	Aug.	Novbr.	Septb.	Marts	April	Decbr.
Antal Forplejningsdage	1907	2101	433	3408	1052	641	104	324	79	406	357
Daglig Middelbelægning	61,5	67,77	13,97	109,9	33,94	20,68	3,5	10,8	2,5	13,5	11,5
Antal Forplejningsdage for hele Aaret ...	31214	30722	6112	41536	21371	10382	2617	4578	2434	5737	4958
Daglig Middelbelægning	85,5	84,17	16,75	113,8	58,55	28,44	7,2	12,5	6,7	15,7	13,6
Større kirurgiske Operationer	433	381			126	142	43	44		10	42
Legemsbeskadigelser	70	36	2		56	42	4	13	11	10	8
Fnat	1	66	31		43	52	9	5		26	8
Sindssygdomme	13	16	13		21	16	11	1			1
Veneriske Sygdomme	1	12	12		11	5				3	
Andre akute Sygdomme	278	364	15		162	154	34	65	52	48	29
Andre kroniske Sygdomme	405	275	42		114	141	41	43	26	30	35
Af ovenanførte Antal lede af:											
Gonorrhoea	1	4	7		7	3				2	
Venerisk Saar		1	1								
Syphilis		7	4		4	2				1	
Typhoid Feber	37	13			5	1		10			
Meningitis cerebrospin. epidem.	1										
Diphtheria	61				27	32	3	26			
Croup	25					9					
Scarlatina	15				1	22	3	3			
Drankergalskab	1	6	4		2	8	6				
Pyæmi											
Rosen											
Hospitalsbrand											
Antal Sunde	4	29			4		1	3			2

Anm. Viborg Amt er Medejer af Sygehusene i Hammel og Hobro og har efter Overenskomst med de paagældende Amter Ret til at indlægge Patienter paa Sygehusene i Silkeborg, Randers og Farsø.

Legale Forretninger.

Der er i Aaret 1911 foretaget 98 legale Forretninger.

Legalt Ligsyn er foretaget 96 Gange:

Selv mord: 20 (Drukning 2, Hængning 18).

Ulykkelige Hændelser: 76 (Drukning 29, Hængning 2, Kvælning og Ihjelliggen 3, Fald og Knusning 9, Skudsaaer 1, Forfrysning 1, andre Hændelser 31).

Drab og Mord: Ingen.

Legal Obduktion er udført 2 Gange (et Barn, der var fundet død uden bekendt Aarsag, og en Person, der var funden hængt under mistænkelige Omstændigheder).

Apothekvæsen.

Antallet af Apotheker var ved Udgangen af Aaret 1911 ialt 19, hvoraf 5 Hjelpeapotheker. Svaneapotheket i Viborg er i 1911 afhændet til Cand. pharm. A. V. Andresen.

Thyholm Apothek er i 1911 afhændet til Cand. pharm. L. C. F. Sodemann.

Følgende Apotheker er i 1911 visiterede: Ny Apothek i Viborg, Apothekerne i Balling (2 Gange), Roslev og Koldby samt Hjelpeapothekerne i Aalestrup og Hurup.

Medikamenthaandkøbsudsalg.

Af saadanne fandtes ved Udgangen af Aaret 1911 i Fysikater 27 (Jegindø, Karby, Rødding pr. Skive, Vesløs, Lem, Frøslev, Oddense, Ræhr, Hjørdemaal, Klejtrup, Sejerslev, Selde, Møldrup, Nørbæk, Gjedsted, Klitmøller, Fuur, Svankjær, Houlbjerg, Ø. Assels, Skals, Hvilsom, Stenbjerg, Thorsø, Sundby, Jebjerg og Vang).

Udsalget i Sundby er oprettet ifølge Bevilling af 10. Juni 1911,

—	i Jebjerg	—	—	af 8. Juli 1911 og
—	i Vang	—	—	af 8. August 1911.

Lægepersonalet.

Aaret sluttede med 1 Fysikus, 7 Distriktslæger, 2 Militærlæger, 3 Læger ved Sindssygeanstalten i Viborg, 56 praktiserende Læger og Reservelæger ved Sygehuse, ialt 69 Læger, hvoraf 18 har Distributionsret.

Tilgang:	Læge S. P. Simonsen	nedsatte sig i Roslev.
	— H. V. Rasmussen	— — i Vihøj.
	— E. Lund	— — paa Fuur.
Afgang:	— C. J. Elsnab	fraflyttede Roslev.
	— H. N. G. E. Clausen	— Vihøj.
	— A. C. Øst	— Fuur.
	— A. L. Jungersen	— Thisted.
Døde:	— E. Grabow,	Thisted.

Tandlæger.

Ved Udgangen af Aar 1911 fandtes i Fysikatet 13 Tandlæger (4 i Viborg, 1 i Kjellerup, 1 i Stoholm, 3 i Skive, 2 i Thisted og 2 i Nykjøbing [Mors]).

Tilgang: Holger Kjærtinge, Viborg.

N. Otto Jacobsen, Nykjøbing (Mors).

Afgang: Axel Schrøder, Viborg.

Oscar Kaaber, Nykjøbing (Mors).

(Tandlæge Vedkjær i Randers har erholdt Tilladelse til at udøve besøgsvis Tandlægevirksomhed i Langaa).

Jordemødre.

Jordemødrenes Antal ved Udgangen af Aaret 1911 var ialt 93

Distriktsjordemødre 75

Reservejordemødre 3

Privat prakts. Jordemødre 10

Privatiserende Jordemødre 5

Der har i 1911 været afholdt Jordemoderkonferencer med ialt 34 Jordemødre.

Uddannede Sygeplejersker.

Ved Udgangen af Aaret fandtes i Fysikatet 74 uddannede Sygeplejersker.

Licentierede Practici

findes ikke i Fysikatet.

Fysikatet for Viborg og Thisted Amter.

Juli 1912.

Heiberg.

